

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne izvenoma nedelje in praznike.
 Inzerati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m x 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m x 2—, Poroke, zaroke 80 K. Zenski poudbes, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.
 Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znak za odgovor.

Upravištvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova
 ulica št. 5, priljubno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno napre. plačan	K 300—	celoletno	K 420—
polletno	150—	polletno	210—
3 mesečno	75—	3 mesečno	105—
1	25—	1	35—

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 3 po nakaznici.
 Na samo pisneno naročilo brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.

Dojise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
 Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 120 K
 Poština plačana v gotovini.

Ob italijanski aneksiji Primorja.

Žalna manifestacija v Ljubljani.

20. marca.

V mislih in srcih ujedinjena z našimi brati onkraj meja, ki jih je postavila nesrečna rapalska pogodba, si je odela Ljubljana žalno obleko, da javno in odprto manifestira svojo žalost nad zločinom, katerega poslednji veseli akt za Italijo je današnja svečana aneksijska proslava v Trstu.

Črne zastave, trobojnice na pol droga, narodne zastavice, ovite s črnimi trakovi — tako izgleda danes naša drugača bela Ljubljana. Skrivnostno žalostno in pomembno obenem viharna stopnja našega ponosnega grada žalna zastava in priča burbi et orbic, da slovensko pleme, ujedinjeno z brati Srbi in Hrvati v mogočni jugoslovski državi, žaluje za svojimi časno zaslužnimi sinovi in hčerami, katerih ne bo pozabil nikdar in za katerih osvoboditve hoče položiti danes slovensko prisego, veteleseno v spomeniku za neodrešeno domovino.

Kmalu po deveti uri so se začele zbirati na prostornem vseučiliškem trgu nepregledne množice. Prišla je šolska mladina z zastavami, naši Sokoli, razna prosvetna društva z zastavami, vseučiliščniki, zastopniki naše znanosti in umetnosti, primorski in koroški emigranti. Društvene zastave z žalnimi trakovi, med njimi tudi stara zastava »Slovenskega bralnega in podpornega društva v Gorici«, so se razvrstile pred vseučiliško ograjo, ob kateri je stal črno odet govorniški oder.

Malo po deseti uri so prinesli štirje akademiki z zelenim ovito spominsko ploščo na kraj, kjer bo postavljen spomenik neodrešeni domovini. Prenos spominske plošče je vodil dobrovoljec, novinar Vitomir Jelenc. Združena pevska društva so pod vodstvom gosp. Huba da zapela Jenkovo: Buči morje adrijsko, ki je s svojimi mogočnimi, žalnimi akordi globoko vplivala na zbrano množico.

Nato je stopil na žalni oder dr. Rožič, ki je v lepih besedah spominjal na grobove, ki tulijo okoli nas in mi silimo njihov glas čez visoke Karavanke in kršni Kras. V Trstu proslavljajo danes slovensko aneksijsko zemlje in se veselijo nad grobovi najboljših sinov in hčera našega naroda. Zato manifestiramo mi, ki smo svobodni, za naše še neodrešene brate in kličemo Italijo, da jih ne bomo pozabili nikdar. Oropani zaklad moramo dobiti nazaj in to se bo zgodilo, če bomo le hoteli. Za to nam je najlepši vzgled

Italija sama. Apellral je na stanove, da okrepijo naš narod v državi in jugoslovski misli, ki edina more rešiti zaslužene brate. Italija se moti, če misli, da bo za vedno gospodarila nad našim življenjem v zasadenem ozemlju. V naši posesti so vrata na izhod in na zapad. Jugoslovenci smo narodna, kulturna in gospodarska enota, katere ne more za stalno razdeliti nobena sila. Naš narod bo osvobodil tudi beneške Slovence, ko pride čas osvoboditve vseh delov našega naroda. Ne za nas, ampak za neodrešene brate in sestre moramo živeti in delati, ker le v delu je rešitev nas vseh.

Narodni poslanec Brandner je s toplimi besedami pozival na delo za revolucioniranje naše mladine, ki mora biti prepojena s pravim jugoslov. duhom, ako hočemo doseči svoj cilj v osvoboditvi in ujedinitvi celokupnega našega naroda.

V imenu dobrovoljcev je g. Šlajmer vzel začasno slovo od naših bratov v Primorju in pozival na složno, neumorno delo za osvoboditve onih, ki za dogleden čas še ne morejo živeti z nami v narodni in državni svobodi. Zaklical jim je v imenu narodnih borcev, naših hrabrih dobrovoljcev: na skorajšnje svidenje! Za njim je govoril še dobrovoljec Ude, ki je pozival omladino k resnemu in vztrajnemu delu.

Nato so položili na vogalni kamen spomenika neodrešeni domovini spominsko ploščo iz rdečega marmorja z napisom: 2. III. 1921. — Zasadeni ozemlje. Pevski zbor je zapel pod vodstvom g. Juvanca Debeljakova »Slovensko zemljopisec, ki se je pela prvič na današnji žalni dan. Klub Primorci, vse v črni oblekah, je položil na ploščo zelen venec, nakar so združena pevska društva pod vodstvom g. Huba da zapela državno himno »Bože pravde« ter narodni himni: »Lepa naša domovino« in »Naprej zastava Slave«. Po odpetih himnah so se poklonile prisotne zastave spomeniku za neodrešeno domovino. Žalni manifestaciji so prisostvovali tudi odposlanci češke narodno - socialistične stranke.

Malo pred poldne se je končala žalna manifestacija našega edinstva z neodrešenimi brati, katerim je ob tem času zastopnik italijanske vlade prebral aneksijski dekret, ki obsoja nad pol milijona najboljših Jugoslovenov v politično in kulturno suženstvo. Z za-

vestjo v dušah, da trinajst milijonov odraslih bratov ne bo zapustilo pol milijona zaslužjenih, so se množice mirno razšle.

V Mariboru.

Maribor, 20. marca. Danes dopoldne se je vršila na Glavnem trgu žalna manifestacija za zasedeno ozemlje. Manifestacije se je udeležilo veliko število ljudi iz vseh slojev in stanov. Zborovanje je otvoril v imenu Jugoslovenske Matice prof. Ribarič, ki je pozival navzoče, naj ostanejo zvesti ideji osvoboditve naših neodrešenih bratov. V imenu Sokola je govoril dr. Sernec, ki je poudarjal moč sokolske ideje. Kakor so nas osvobodili erbeki vojaki, tako bodo osvobodili

Zvečer se je vršila v opernem gledališču žalna predstava, pred katero je ga. Danilova deklamirala pesmi naših primorskih pesnikov.

V Zagrebu.

—d Zagreb, 20. marca. Danes ob 10. dopoldne se je vršila protestna manifestacija, ki jo je organiziral Jadranski zbor kot protestno proslavo proti italijanski aneksiji Istre. Trsta in Primorja po kraljevini Italiji. Izpred Sokolskega doma na Wilsonovem trgu je krenil manifestacijski sprevod molče do Kukovičevi ulici, Zrinjevcu. Strossmayerjevi ulici. Jelačičevem trgu. Illici, Frankopanskega ulici nazaj na Wilsonov trg. Na čelu spreveda je jedila sokolska konjica, za njo pa je korakala akademska mladina z zastavo, nato zastopniki raznih društev in korporacij, zastopniki mestne občine, Sokoli in Sokolice peš. Na Wilsonovem trgu je imel namesto službeno zadržanega župana nagovor podžupan Kontak, v katerem je izjavil med drugim: »Velikostna manifestacija sočustva in solidarnosti vsega Zagreba naj ublaži veliko bol bratov v odtrganih krajih. Naj bodo prepričani ti naši bratje, da jih ne pozabimo in ne zapuščamo. Naj bo ta manifestacija opanim tujem, da je samo pravica večna in vsaka sila le začasna.« Zatem je sokolska fanfara odsvirala srbsko-hrvatsko-slovensko himno, s čemer se je protestni shod zaključil. Ob 11. se je v veliki sahorski dvorani vršila ustanovna skupščina glavne podružnice Jugoslovenske Matice v Zagrebu. Kot zastopnik regenta prestolonaslednika Aleksandra je prisostvoval skupščini ban dr. Tomislav Tomljenović, ki je bil od zborovalcev pozdravljen z žalnimi življakci. Predsednik začasnega odbora vseučiliški profesor dr. Fran Hešić je otvoril skupščino z nastopnimi besedami: »Bratski zbor! Kot predsednik začasnega odbora glavne

podružnice Jugoslovenske Matice v Zagrebu vas najpristneje pozdravljam. To je prvič, da so se na skupnem posvetovanju sestali zastopniki vseh glavnih podružnic. Ob tej važni priliki mi je posebna čast, da pozdravim g. bana Hrvatske in Slavonije dr. Tomislava Tomljenovića, zastopnika poverjenika za prosveto g. dr. Novaka, nadalje zastopnika centralne uprave Jugoslovenske Matice v Beogradu g. dr. Božo Markovića ter tajnika uprave dr. Ivo Mogorovića ter končno odposlanca glavne podružnice v Osijeku g. Vanečka, glavne podružnice v Splitu prof. Alfierovića, glavne podružnice v Ljubljani g. Mahkota in podružnice v Mariboru dr. Lenarta. Bratski zbor! Naša lica so danes do duše resna, toda vedra. Naša kultura in njena čistost se bosta težko maščevala nad onim, ki je grešil, pa še proslavlja svoje grehe pred drugimi. Naša srca so sicer razburjena, toda ne od trenutne razburjenosti, temveč od čvrste nenaklonljivosti, ki zahteva pot do dela in s tem v večnost. Naša beseda nam odmeva v Zagrebu, toda naše misli so pri vsakem človeku našega naroda, naši živi ob sinji Adriji, poslušaj pesmi Učke gore ali zvoke Gosposvetskega zvona. V takem razpoloženju otvarjam prvi zbor glavne podružnice Jugoslovenske Matice v Zagrebu, zbor, ki bo njena konstituenta.« Besede prof. dr. Hešića so bile sprejete s splošnim odobravanjem in navdušenjem. Nato je govoril ban dr. Tomislav Tomljenović nastopne besede: »Velespoštovana gospoda! Poverjena mi je kot banu Hrvatske in Slavonije posebna čast, pozdraviti vas v imenu Nj. Vis. regenta prestolonaslednika Aleksandra. (Pri teh besedah so vsi prisostvovalci vstali in ga pozdravili.)

dah so vstali vsi zborovalci navdušeno vzklikajoč regentu.) Pozdraviti vas kakor sem rekel v imenu Nj. Visočanstva v našem belem Zagrebu na prvi skupščini Jugoslovenske Matice. Ves narod kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev vidi v vas kulturne predstavnike in boritelje ter je pripravljen, da vas podpre v človekoljubnem delu za pomoč našim bratom, našim sestram in naši deci širom tujega sveta, ki niso deležni svobode in blagostanja naše velike domovine. Ves naš narod gleda v vašo poštrevolnost na polju kulture in gospodarstva z željo, da bi bil vaš trud ovenčan z onim uspehom, ki ga iz srca žele člani Jugoslovenske Matice, kakor tudi vsi Jugoslovenci. S to željo vas pozdravljam. Da bi bila srečna bodočnost! (Veliko in dolgotrajno odobravanje.) Začasní predsednik dr. Hešić se je zahvalil banu v imenu skupščine ter je zaprosil bana, naj v imenu prve skupščine Jugoslovenske Matice sporoči regentu prestolonasledniku Aleksandru izraze zahvale, zvestobe in udanosti. Navdušeno vzklikanje kralju in regentu je trajalo nad 5 minut. Banu dr. Tomljenoviću so bile prirejene ovacije ob prihodu, kot tudi ob odhodu. Potem, ko je ban odšel z zborovališča, je govoril dr. Božo Marković, glavni predsednik centralnega odbora Jugoslovenske Matice ter v svojem govoru izrazil posebno veselje, ker more govoriti v hrvatskem saboru, v katerem je hrvatski narod do sedaj vodil boj za ideje, ki jih zastopa tudi Jugoslovenska Matica. Cilj Jugoslovenske Matice je znan in sta ga poudarjala predsednik dr. Hešić kakor tudi sam ban dr. Tomljenović. Naš narod je v času vojne doprinesel največje žrtve, da je prišel do svobode in ujedinitve. Stori je to iz srca in ni vprašal za nič drugega. Ko pa je došlo do ujedinitve, so radi režima prišli nekateri izražati nezadovoljnost tudi proti državi, ki je in ostane pred vsem drugim, Jugoslovenska Matica ne more izpolniti svoje naloge popolnoma, ne da bi razvijala čustva do državnih dolžnosti. Končno se je govornik dotaknil tudi naziva države in izjavil, da se je zgodila velika napaka, ker se ni znala dati našemu narodu podlaga, na kateri bi gradil svojo daljnjo bodočnost. Za tako delo, kakor ga namerava vršiti Jugoslovenska Matica, je potrebna močna Jugoslavija, ki to znala in mora izvesti zahteve svojega ljudstva. Nato je govoril dr. Ivo Mogorović, glavni tajnik centralnega odbora, o metodah dela Jugoslovenske Matice. Člana začasnega odbora tajnik inž. Kaban in dr. Antončič sta po-

Dr. R. Kušej:

V Bački in Sremu.

(Dolje.)

Na večer je priredilo dijaštvo veselico in prid skladu za revne slušateljce. Ako bi bili prostori zadostovalni, bi bil to pravi elite-bal vsega narodno-zavednega subotičkega občinstva. Obširna telovadnica v nekdanjem učiteljskišču, v katerem sta nastanjeni pravna fakulteta in dijaški konvikt, je bila tako natlačena polna, da se ples dolgo, dolgo ni mogel razviti. Mene bi bilo silno zanimalo, opazovati to vrvenje, a človek se v gneči skoraj ni mogel preriti skozi pestre množice, med katerimi si videl naleganternejše dame v svili, briljantih in dragocenih kožuhah poleg svežih, vedrih deklet z dežele z robcami na glavi in cekini, ki so jim viseli okrog vratu globoko na prsi. Ne samo dvorana, tudi vsi hodniki in stranski lokali prostranega poslopja so bili podobni mravljišču. Povsod veselje, vrvenje, povsod razgleda, zadovoljna lica, a povsod vzajemnost in sloga, bratstvo in ljubezen. In vmes je svirala ciganska godba svoje mehke, vča-

sih otožne melodije, po katere valčkah je plaval moj duh tja k našim planinam. Tam razjedajo naš narod tuga in nezadovoljstvo in strankarske razprtije.

Iz premišljevanja me je vzdramil gospod general, ki se je kazal izredno ljubeznivega namram Slovencev gostu. Želel je voditi, iz kakih motivov izvira politika dr. Korošca, ki je Srbom nerazumljiva. Žal, nisem bil nikdar politik in sem se omejil zgolj na opazko, da smatram postopanje naše SLS samo za taktiko, katere globlega namena ne poznam, ki pa gotovo ni naperjena proti ujedinitvi. Prav g. dr. Korošec je najbolje, da je le v izvedbi Krekovega programa in v ujedinitvi jedina naša narodna rešitev. Pravil sem mu, kako globoko so bili naši sellaki iz Koroške, ki sem jih peljal po nesrečnem plebiscitu v avdientco v Beograd, ganjeni nad regentovo ljubeznivostjo, s katero le stisnil vsakemu roko in jih odpustil z besedami: »Dakle pozdravite našu bračo, što je ostala tamo!« Take prisrčnosti niso bili nikdar vajeni. Oba sva prišla do prepiranja, da bi bilo v prvi vrsti potreba seznanljati narod z narodom, ne samo politike s politik. In dobra in zdrava pamet naših ljudi bi na-

pravila kmalu konec vsem intrigam in političnemu koritarstvu.

Oba sva si bila tudi edina, da nam manika velik, za vso državo namenjen dnevnik, čegar glavni namen naj bi bil, braniti avtoriteto države in edinstvo, zblizati in poučevati, ne pa samo razdirati, kakor dela to večina naših listov.

Z velikim zadovoljstvom lahko naglašam, da se najde v srbskih krogih mnogo uvidenosti in razumevanja za to, kar nam je najbolj potrebno: medsevoljnega natančnega spoznavanja.

Skoraj gotovo pride prej ali slej do dijaških konviktov po vseh mestih, kjer so naše univerze, da se tam dijaštvo iz vseh krajev naše razprostrane države med seboj spozna in privadi narečij. Seveda se bo moralo dati dijakom, ki gredo študirat izven svoje ožje domovine, primerne štipendije, kakor jih imajo vsi diakti v Subotici. Pozneje pride morda tudi gostovanje profesorjev različnih univerz na drugih univerzah na vrsto.

Na vsak način je prav sedanj čas za profesorje in diake izredne važnosti in jim nalaga ogromno odgovornost. Od mladine, ki bo prevzela v najbližjih letih med narodom

kulturno delo, bo odvisna v prvi vrsti konsolidacija naših razmer.

Suhotico in kroge, ki sem jih tam spoznal, ohranim v dobrem spominu. Čutil sem se med njimi vseskozi domačega in odnesel sem s seboj prepričanje, da delujejo na mladi fakulteti moči, kolih talent in resno stremljenje sta najboljši lamstvo za ugled in slavo velevažnega zavoda. Odhajal sem z občutkom zadovoljstva, da se je posrečilo te lene kraje vtelesiti v našo državo, kajti človek nehoti misli, če živi nekaj dni tukaj med prilaznim ljudstvom, če se krepča v finih restavracijah po dunajskem vzorcu, ali če nije turško kavu v skoraj razkošnih kavarnah med zvoki ciganske godbe, da ima stara prislovica: »Ena Hungariam non est vita, et si es vita, non est ita, nekaj resnične podlage.

Ako denemo mi namesto besede »Hungaria« besedo »Vojvodina«, bo ta prislovica veljala lahko še naprej.

II. Sremski Karlovec.

Srbi so po pravici ponosni na to malo mestce ob širokem mozdrem Dunavu, v čegar valovih se zrcalijo skrbno obdelani vinogradi Fruške gore. Večina hiš idilične naselbine je prilepljenih liki čoto-

rom ob pobočju tega edinega hribova v širnih ravninah Vojvodine. Počasni in mirni, skoraj neslišno teče mogočna reka mimo »Karlovcev«, kot bi se zavedala svoje važnosti in teže dogodkov, katerim jo že bila priča. Nekoliko nad mestom stoji na točki s krasnim razgledom kapelica. V njej se je sklenil leta 1699. znani karlovški mir, ki je izrinil Turke za vedno iz ozemlja med Donavo in Tiso.

Za vsakega Srba so to sveta, historična tla. Tukaj in v bližnjem Novem Sadu je vzcvetela še novodobna bogata kultura hrabrega naroda, čegar središče je postal Petrograd šele pred dobrimi 40 leti. Od tod je izhajal tudi oni pokret, ki je po l. 1848. hotel ustvariti iz Bačke, Baniata in Srema samostojno srbsko vojvodino z lastnim vojvodom na čelu. Opiral se je na stare privilegije srbskega naroda (nationis Rascianorum) in na nekdanje njegove despote, ki so uživali v deželah ogrske krono mnogo svobodnejše.

(Dolje priložnost.)

očala o poslovanju začasnega odbora ter sta bili njuni poročili vzeti na znanje. Po teh poročilih je odbor zbral tekom meseca do ustanovitve podružnice preko 1000 članov in nad 505.000 kron, ne vstevši donoskov, ki so se zbirali po vsem mestu. Nato je bila volitev novega odbora ter je bil za predsednika izvoljen dr. Živko Petrič, ki je takoj prevzel svoje mesto. Izvoljeni so bili nadalje kot podpredsednik vseučiliški profesor dr. Fran Hlešič, kot tajnik inž. Živkovič, blaginjak Zlatko Turkonič, kot odborniki odvetnik dr. Lav Mazura, župnik dr. Svetozar Rittig, učitelj Dušan Pobunović, odvetnik dr. Ivo Spevec, kapetan Lujo Lovrič, ga. Marija Magdič, ga. Minka Frangež in Jelena Čuk, kot namestniki Boža Manček, dr. Božo Adžija, Ante Brozovič, dr. Ferdo Šišić, inž. Ilija Savlina, dr. Srdjan Budisavič, za revizorja dr. Ivo Politeo in Giuro Matič. Po volitvi se je predsednik zahvalil za izkazano zaupanje ter predlagal, da se odnošlje recentu prestolonasledniku nastopna brzojavka: »Ni. Vis. regentu prestolonasledniku Aleksandru, Beograd. Prva skupščina podružnice Jugoslovenske Matice v Zagrebu navdušeno pozdravlja

svojega kralja osvoboditelja in Vaše kralj. Visočanstvo prestolonaslednika. Jugoslovenska Matica je prežeta s trdnim sklepom, da zastavi vse svoje moči za kulturno in gospodarsko povzdigo naših rojakov v tujini in prosi Vašo Visokost za vzvišeno podporo pri njenem delu. Brzojavka je bila sprejeta z velikim odobravanjem. Nato je govoril še kapetan Lujo Lovrič, na kar se je skupščina zaključila ob 13. — d. Zagreb, 20. marca. Ban Hrvatske in Slavonije dr. Tomislav Tomljenović je odposlal regentu prestolonasledniku Aleksandru naslednjo brzojavko: Ni. kr. Vis. regent prestolonaslednik Aleksander, Beograd. Prva skupščina kulturnih delavcev Jugoslovenske Matice v Zagrebu, ki se je vršila danes v nedeljo, dne 20. marca, me je naprosila, naj sporočim Vašemu kralju. Visočanstvu izrazim zvestost in udanost kakor tudi spontano globoko zahvalo za kraljevi pozdrav, ki sem ga imel čast početkom skupščine izjaviti v imenu Vašega kralja. Visočanstva zagrebškimi članom in ostalim delegatom Jugoslovenske Matice, zbranim v stari saborski dvorani iz vseh krajev naše kraljevine. Ban dr. Tomljenović.

Aneksijska proslava v Trstu.

V Trstu, 20. marca.

Vse mesto je v italijanskih barvah. Na stotine zastav na vseh koncih in krajih. Pokazati se je hotelo v najobsežnejši meri, da je Trst vendar italijanski. Od petka dalje je živahno vrvenje, trobojne znake nosijo moški in ženske pa še polno drugih priložnostnih znakov. Pisane množice valovi po mestu, in kadar le nanese prilika, zaorijo glasovi »Viva l'Italia!«. Koliko pa je tudi bilo podžiganja in ukazovanja za kar največjo proslavo aneksije. Lahkoživo italijansko cestno množico je lahko spraviti do navdušenja in veselega razpoloženja. Malo godbe, malo zastav, kak plamteč govor, pa vse zaori in dere za godbo in zastavami in zadoni petje. Kaj šele sedaj, ko so fašisti pridušali prebivalstvo, da mora biti aneksijska proslava najslajnejša in ko so oblasti res poskrbele za vse, kar mora ugajati tržaški masi in jo spraviti do radostnega raranja po mestu.

Prilelo so ladje. Veličastno se je prizibala velika ladja »Duilio«, za njo »Vittorio Emanuele«, na to manjše. Kar je moglo malih brodom do mornarice, je hitelo proti nji po morju in pozdravi so bili polni vznichenja. Viva la Marina! Viva l'Italia! Prednjačili so fašisti. Grmeli so topovi z dreadnoughta »Duilio«. Mornarje so obsipali s evetjem in ko so pozneje hodili med množico, so bili povsodi aklamirani. Zelo slovesen je bil prihod italijanskega brodom, ki je že na svoji poti iz Pule ob istrski obali navduševalo italijanski del prebivalstva, da so mu skupine v malih ladjah sledile daleč po morju, sprejem je napravil na prebivalstvo velik utis, saj je Primorec vedno ponosen, kadar vidi v svoji bližini lepe, velike ladje. V petek zvečer je bila bakljada. Povečali so bili posebno slovečega pirotehnikarja Petra Fantanije iz Firence, da je poskrbel umetne ognje. Bili so res izborni in mesto in morje je bleščalo v maglični luči. Ogromne množice so valovile po ulicah in razvil se je spreved. Na tisoče in tisoče oseb, gost in dolg spreved. Vzklikanje, petje, godba, fašisti na čelu. Na Oberdanovem trgu je govoril prof. R. Andri, povdarjajoč pomen slavnosti, ko se vsa Julijska Benečija pridružuje Italiji. Ali ako tu vse kipi veselja, pa vendar zgodovina »Risorgimenta« še ni dopolnjena. Še so ostale italijanske zemlje v rokah tujca in na nje zre Domovina s tesnim srcem. Duša vsakega Italijana neži na Dalmacijo. Svoj govor je končal z »alala« Pesniku D'Annunziju, ki čaka in upa. Spreved se je pomikal dalje in iz njega se je izvila pod utiskom Randijevega govora svoj čas na Avstrijo, sedaj na Jugoslovene naperjena pesem

»Va fuori d'Italia, va fuori straniera!« To je bila prisega, kakor pravijo italijanski listi, obsegajoča bodoče boje. Profesor Randi je govoril končno na brodu »Riboty« italijanski mornarici, spominjajoč jo Dalmacije in odsotnega pesnika (D'Annunzija).

Včeraj so prišla odposlanstva iz Rima. Kolodvor okrašen, vojaštvo, zastopniki civilnih in vojaških oblasti, godba, množica. Sprejem slovesen. Prvi je izstopil podpredsednik senata baron Melodia, mož, ki šteje že 81 let, sledili so drugi, vsi svečano sprejeti. V sprevedu so jih spremlili v hotel »Savioia«. Prišli so ministri Raineri, Soleri, Berini, general Petitti itd. Slovesni »Te Deum« v katedrali sv. Justa je pel škof Bartolomasi. Navzročje civilno in vojaško zastopstvo, godba, množica. Škof Bartolomasi je imel tudi govor. Ugaia mu znani »medalje«, nahajajoč se v cerkvi sv. Petra v Rimu, predstavljajoč Sv. Trojico. Pod sv. Duhom je zemljevid in dobro se razvidi na njem obris Italije, nad katero se dviga podoba Jezusa, ki polaga svojo roko nad vzhod polotoka in kakor se zdi Italijanom, blagoslovja Istro. Tudi Bartolomasi hoče blagosloviti to zemljo, da bi prišel mir na njo in čas uspešnega dela. Trgovski Trst, ki ga zastopa trgovsko-obrtna zbornica, se je včeraj tudi uveljavil. Šla je deputacija k ministru Raineriju in mu predložila spomenico, ki razlaga potrebo svobodne luke v Trstu. Minister je odgovoril, da jo bo pri vladi toplo priporočal. Sredi kipečih slavnosti in gorkega razpoloženja mrzel curek, ki je za trenotek pomaknil državnik na realna tla življenjskih potreb tržaškega mesta! Razveseljevanje je šlo svojo pot čez dan in noč po gostinah, kavarnah in gledališčih, plesiščih itd. Italijanska masa je vrvela in dalje veseljačila. Med treznimi italijanskimi motrilci položaja umevno ni bilo p. oslavnega čustvovanja. Jugosloveni stisnjenih src gledajo in molče.

Za danes je določen še cel spored manjših reči. Ob 11. dopoldne so odkrili v mestnem vrtu bronasti spomin »Italija premaga dvozglavega orla«. Razglašeni je polno odlikovan in razni italijanski patrioti so postali »komendatorji« in »kavalirji«. Za Jugoslovene posebnega pomena je bilo zborovanje fašistovskih skupin iz vse Julijske Benečije, ki se je pečalo izključno z volitvami. Sklenili so, da na vsak način preprečijo izvolitev jugoslovenskih poslancev. — Aneksijskega rajanja še ni konec. Trajalo bo še danes in jutri in raztegne se še dalje. Marsikoga bo hudo glava bolela.

Ustanovitev »Kola jugoslovenskih sester« v Ljubljani.

V Ljubljani, 20. marca 1921.

Dolgo gojena vroča želja naše ženske, brez razlike stanu in strankarske pripadnosti, se je izpolnila danes popoldne. Pripravljalni odbor »Kola slovenskih sester« je sklical za drugo uro popoldne v veliko dvorano »Narodnega doma« žalno zborovanje in ustanovni občni zbor »Kola«. Dvorana je bila skoraj premajhna za številno navzočo zastopnice žensstva iz vseh stanov in vseh strank.

Predsednica pripravljalnega odbora ga. Franja dr. Tavčarjeva je v a je otvorila zborovanje, pozdravljajoč mnogoštevilno zbrane zborovalke, izražajoč svoje veselje nad dejstvom, da vlada v našem ženskem

svetu toliko zanimanja za tako velevažno in prepotrebno organizacijo, kakor je »Kola«. Pozdravila je zastopnice »Kola Srbskih Sester« predsednico g. Peraido Prodanovičevno in tajnico g. Milevo Teodorovičevno, po dvorani pa so se začeli živahni pozdravni klici in ploskanje. Županja ga. dr. Tavčarjeva je nato v kratkih in lepih potezah očrtala težko bol, ki mori nas vsled ran, ki smo jih v zadnjih časih dobili tako na severu kakor tudi na jugu. Ze iz teh vzrokov je potrebno, da se tudi Slovenke združijo ne glede na stan in stranko v močno organizacijo, ki naj goji ljubezen do domovine in

svobode, kakor so to storile naše srbske sestre. V »Kolu« mora vladata najširši demokratični duh, ki ne sme poznati razlike političnega prepričanja. In ravno danes, ko se slavi onkray nove krivične meje aneksija naših slovenskih in jugoslovenskih pokrajin, je najprikladnejši čas, da z ustanovitvijo »Kola« pokažemo, da smatramo začasno zgubljene brate in sestre na jugu in severu res samo začasno za izgubljene in da ohranimo up in trdnostno voljo, da jih rešimo iz suženjstva. Govor predsednice je bil sprejet z velikim navdušenjem. V imenu »Kola srbskih sester« je pozdravila zborovanje predsednica ga. Persida Prodanovič, zagotavlja joč, da je bol slovenskih sester ista, tako tudi bol srbskih sester. Tudi njen govor je bil sprejet z velikim navdušenjem. Za go. Prodanovičevno so govorile še gg. Antonija Hinterlechnerjeva, Janja Čučkova, Marija Debelakova, M. Achtigova, M. Kokaljeva, M. Stupica in L. Poljančeva. Vse govornice so poudarjale nujno potrebo po čim tesnejši združitvi in delu v prosep naše domovine, obenem pa tudi razkrivale bolečine in muke, ki jih doživljajo onkray meja. Vsi govori so bili sprejeti z odobravanjem in navdušenjem.

Po končanih govorih so se predčitala in sprejela pravila z malenkostnimi spremembami. Novo ustanovljena organizacija bo nosila po teh pravilih ime »Kolo jugoslovenskih sester v Ljubljani«, kar je bilo po kratki debati, v kateri je ga. Prodanovičeva izjavila, da se bo tudi »Kolo srbskih sester« udružilo v skupnem »Kolu jugoslovenskih sester«, z navdušenjem sprejeto. Po sprejetju pravil so sledile volitve. Soglasno in z glasnim in dolgo trajnim odobravanjem je bila izvo-

ljena za prvo predsednico novega »Kola jugoslovenskih sester« gospa županja Franja dr. Tavčarjeva. Ga. županja se je toplih besedah zahvalila za izvolitev, nakar se je izvolil še odbor, v katerem so gg.: Brejčeva, Koširjeva, Detelova M., Detelova Ang., Sušnikova, Minartijeva, Stupica, Venčazova Sl., Globočnikova, Verhovčeva, Remčeva, Kregarjeva, Pirčeva, Pogačnikova, Zorjavova, Gromova, Zemljanova, Bajtova, Hinterlechnerjeva, Beningerjeva, Kokaljeva, Čučkova, Počkarjeva, Engelmanova, Erjavčeva, Grošljeva, Sinkovičeva, Pezdrijeva, Govekarjeva, Hlešičeva, Ravnikarjeva, Krajčeva. Ko je bil izvoljen odbor, je predsednica ga. Franja dr. Tavčarjeva predlagala, da se odpošlje našemu kralju in prestolonasledniku brzojavne pozdrave novoustanovljenega »Kola jugoslovenskih sester v Ljubljani«, kar je bilo z velikim navdušenjem odobreno. Ga. Prodanovičeva je v kratkih besedah pozdravila novo sestrsko kolo ter kot prvo darilo novemu društvu v imenu »Kola srbskih sester« izročila go. predsednici 2000 dinarjev, kar je izzvalo vihar odobravanja.

Po odpeti himni »Bože pravde« se je predsednica ga. Franja dr. Tavčarjeva zahvalila zborovalkam za tako številen pošet in za vztrajnost, pozivajoč jih, da se na večer udeležijo žalne in slavnostne predstave v Narodnem gledališču.

Pozdravljamo novoustanovljeno »Kolo jugoslovenskih sester v Ljubljani«, kar najtopleje in smo prepričani, da bo delo tega novega društva pod priznanim večjim vodstvom županje ga. Franje dr. Tavčarjeve rodilo one uspehe, ki jih pričakuje od tega dela vsa poštenomislečna in z neodrešenimi brati in sestrami sočustvujoča jugoslovenska javnost.

Seja ustavnega odseka.

— d. Beograd, 18. marca. 35. redni sešestanec ustavnega odseka je otvoril predsednik dr. Nincič. Čita se člen 12. ustavnega načrta, ki se glasi: Oduševstvo je prepovedano. Ta člen je bil sprejet z večino glasov. — Nato se čita člen 13.: Svojina je zajamčena. Iz svojine izhajajo tudi obveznosti. Njena uporaba ne sme biti na škodo države. Vsebina, obseg in omejitve zasebne lastnine se uredi z zakonom. Espropriacija zasebne imovine v splošnem interesu je dopuščena na podlagi zakona proti pravični odškodnini. Pri glasovanju je bil ta člen sprejet z večino glasov. Čita se člen 14.: Fidejkomisi se ukinejo razen za splošno-koristne namene. Z zakonom se uredi, v katerih slučajih se ustanove po izpremenjenih razmerah premene. Člen je bil sprejet z večino glasov. Čita se člen 15.: Z zakonom o davku na zapuščine se ima zagotoviti državi obilen delež na zapuščini, pri kateri pridobivanju ni sodeloval dedič, ozirajoč se pri tem na stanje sorodstva med dedičem in umrlim. Člen je bil sprejet z večino glasov. Čita se člen 16.: Odvzemanje voznitva in drugih potreb za vojsko se vrši samo proti pravični odškodnini. Člen je bil sprejet z večino glasov. Nato pridejo na vrsto členi 17., 18. in 19., ki so v zvezi z agrarno reformo. Ker to vprašanje še ni rešeno, se ti trije členi odlože na kasneje. Čita se člen 20., ki govori o šumah. Predsednik prekine

sejo za kratek čas. Po odmoru predlagala predsednik, da se rešijo še dve ali tri točke odseka III. Člen 20. se odloži za kasneje. Člen 21. se glasi: Država skrbi za grajenje in vzdrževanje vseh prometnih sredstev, kjerkoli zahtevajo za splošni interes. Člen se sprejme z večino glasov. Na vrsto pride zopet člen 20., ki je bil med tem prepisan in razdeljen poslancem. Člen 20. se sprejme z večino glasov z nastopno redakcijo: Zasebni veliki gozdni kompleksi se razlašajo z zakonom in preidejo v last države ali samoupravnih oblasti. Z zakonom se uredi, koliko gozdnih veleposesev mora biti svojina drugih javno-upravnih institucij, ki že obstajajo ali se ustanove. Prava gozdnih zemljišč, katerih gozdoznanje zahtevajo klimatski in kulturni oziri, preidejo prav tako po zakonu o ekspropiaciji v last države ali samoupravnih oblasti v kolikor se gozdoznanje ne more izvesti na drug način. Gozdovi in pravice gozdnih zemljišč brez ozira na velikost, katere so tuje države podarile posameznim osebam, preidejo po zakonu v državno ali občinsko last brez odškodninske prizadetosti osebam. Zakon o šumah določa pogoje, po katerih bodo poljedelci mogli izkoriščati državna gozdna posestva v sekanje lesa za zgradbe in kurivo in za pašo svoje živine. Seja je bila zaključena ob četrt na 21. in prihodnja odredjena jutri ob 15.30.

Politične vesti.

— Kongres narodnih socialistov. V soboto so priredili narodni socialisti v Ljubljani stran. kongres, na katerega so došli tudi zastopniki češke narodno-socialistične stranke senator Ferd. Státný, poslanec Spátný, Šolc in Raša. Senator Václav Klotáček, s katerim so ljubljanski narodni socialisti delali ves teden reklamo, se vabilu ni odzval. Manifestacijsko zborovanje, katero so v soboto ob 10. dopoldne priredili v veliki dvorani »Uniona« je bilo piščo posečeno. Dvorana je bila do polovice prazna, galerije pa popolnoma. Umevno, da je bilo tudi razpoloženje govornikov temu primerno. Predtana je bila poslanica Václava Klotáčka, ki je zanimiva v toliko, da eliminira in zavrača materializem kot temelj slovenskemu socializmu, povdarjajoč: »Naš slovenski socializem se ne bo opiral na zmotno filozofijo zgodovinskega materializma. — Dočim so Čehoslovaki, Státný, Spátný, Šolc in Raša razpravljali stvarno o stremiljenih socializma, sta ljubljanska govornika dr. Rybář in posl. Deržić zašla na pota strankarskih strasti in demagogije. Dr. O. Rybář je iznašel novo teorijo o »malokontenzstvu«. Deržić je butal ob konstituenti in napovedoval vladi — opozicijo dveh mož. Oba govornika na zboru nista mnogo govorila o »socializmu«. — Kakor omenjeno, se je tega manifestacijskega zborovanja udeležilo piščo številno zborovalcev in končni efekt vsega dve uri trajajočega zborovanja se je drastično pokazal ob zaključku, ko je v dvorani ostalo kakih 200 oseb.

— Preosnova ministrstva. Ker je v vstopom novih skupin v vladno večino ustvarjena potreba preosnove vlade, se je ministrski svet včeraj po-

venil, ker bi pri nas sedel radi svojih del v kriminalu. Članek je napisan na osnovi pisma njegovih rojakov iz Holesova.

— Radič in dr. Drinkovič. Beogradska »Republika« prinaša pismo Stopana Radiča, v katerem se demontirajo izjave dr. Drinkoviča, ki jih je podal v ustavnem odboru, kjer je rekel, da se Radič odreka svojemu republikanstvu. Radič v pismu zatrjuje, da ostane tudi še nadalje republikanec.

— Kompenzacijske pogodbe z Avstrijo. Sklenjena je likvidacija vseh kompenzacijskih pogodb med Avstrijo in Jugoslavijo.

— Narodno shromaždenje. Iz Prage poročajo: Z lastnorodnim pismom predsednika republike je bilo zaključeno letošnje zimske zasedanje narodnega shromaždenja.

— Ostre Briandove besede na naslov Nemčije. V parlamentu je v odgovoru na interpelance Briand naperil proti Nemčiji ostre besede, rekč: Sankcije so one, ki se jih smatra za najuspešnejše in najcenejše za delo z vidika varnosti. Finančna situacija Nemčije je sicer resna, ali nikakor ne obupna. Pred očmi sveta je taka, da bi vzbudila celo zavdanje. Ako zavestni ki pokažejo Nemčiji, da so edini, pride trenotek, ko dobi Nemčija denarna sredstva, da bo svet stmel. Oni, ki imajo denar, naj plačajo. Nemčija je naša dolžnica in da plača, naj se ne posluži le svojega sedanjega in bodočega imetja, ampak tudi svojega kapitala. Francija bo postopala proti Nemčiji s polnim soglasjem parlamenta.

— Ostre Briandove besede na naslov Nemčije. V parlamentu je v odgovoru na interpelance Briand naperil proti Nemčiji ostre besede, rekč: Sankcije so one, ki se jih smatra za najuspešnejše in najcenejše za delo z vidika varnosti. Finančna situacija Nemčije je sicer resna, ali nikakor ne obupna. Pred očmi sveta je taka, da bi vzbudila celo zavdanje. Ako zavestni ki pokažejo Nemčiji, da so edini, pride trenotek, ko dobi Nemčija denarna sredstva, da bo svet stmel. Oni, ki imajo denar, naj plačajo. Nemčija je naša dolžnica in da plača, naj se ne posluži le svojega sedanjega in bodočega imetja, ampak tudi svojega kapitala. Francija bo postopala proti Nemčiji s polnim soglasjem parlamenta.

Burno zborovanje državnih namestencev.

V 11. številki »Našega Glasca«, glasila Orednje zveze javnih namestencev in upokoencev na Slovenijo, je pripravilni odbor državnih namestencev sklical ustanovni občni zbor nabavljalne zadruge za Ljubljano na soboto ob 6. zvečer v posvetovalnico mestnega magistrata. Na dnevnem redu je bilo poročilo pripravljalnega odbora, čitanje razlaganje ter odobrenje pravil, ustanovitve, volitev i. dr.

30. decembra 1920 je izšla ministrska naredba o nabavljajnih združenjih državnih namestencev, — 19. marca t. l. so torej od tedaj pretekli skoraj že tri meseci. Slovence so Hrvati in Srbi davno prehiteli. Ker pa je iz Zagreba prišlo nujno pozivanje, naj si tudi ljubljanski državni namestenci nemudoma osnujejo tako zadrugo, da pojede delegatje slovenskih, hrvaških in bosanskih zadrug skupaj na ustanovni občni zbor Saveza nabavljajnih zadrug v Beogradu, kjer naj skupno omilijo izvestne trdote v ministrski naredbi ter takoj razdelje doslej nabrani fond med zadrugo kot obratni kapital, se je končno ojunalo 19 ljubljanskih državnih namestencev. Sklicali so javno ustanovni občni zbor tem mirneje, ker je Orednja zveza na dveh sejah načeloma že pritrudila urediti ter se sklenila, naj se v Beogradu vpliva, da se omenjene izvestne trdote glede višine deležev odpravijo. Za nabavljajno zadrugo pa se je še posebej izrekla zveza poštne organizacije. Uredba določa, da zadošča 10 državnih namestencev, da se taka nabavljajna zadruga ustanovi. Ker pa se je v Ljubljani izrekla za tako zadrugo Orednja zveza, se je osnoval neodvisen pripravljalni odbor iz članov in predsednikov organizacij ter je na ustanovni občni zbor povabil vse tovariše zainteresirane.

Toda pripravljalni odbor je naletel neprizadevanost na odpor. Ker je bila magistratna posvetovalnica premajhna, se je odprla velika dvorana z galerijo vred. Oasi je bilo na to spredaj med klopi in steno prostora vsaj še za 100 oseb, so nekateri jeli kričati, da je »dvorana premajhna« nato vpen »ven« pripravljalnimi odborci — »ugasnite luči« itd. Načelnik pripravljalnega odbora g. nadsvetnik Sterle, je skušal govoriti, a mu niso pustili; poročevalce nadupravitelj Lilleg, je hotel poročati, a mu ni bilo mogoče. Bil je silen višed. Končno se je zmernil in razsodnim namestencem, ki so bili v večini, posrečilo doseči, da se je izvolil predsednik zborovanja ter so si gg. nadsvetnik Rostan, sod. svetnik P. Keršič, poverjenik A. Ribnikar, profesor Kočevar in sodni nadsvetnik R. Sterle priborili besedo. Dokazali so, da je ustanovitev nabavljalne zadruge neizogibna, sila nujna in koristna, da kdor prej pride, prej melje, da je pripravljalni odbor opravil že lepo, vsem koristno delo ter da se zborovanje nikakor ne vrši pregodaj, nego celo zelo — pozno. Končno je večina sklenila, da ostane pripravljalni odbor v akciji ter naj skliče novo skupščino, ki naj pravila odobri, izvoli načelstvo itd. V zvezi s tem, izjem Glasca piše dr. Zvonimir Bosek, da rujejo v Zagrebu proti nabavljajnim združenjem ondotni poštni namestenci (med tem, ko so se ljubljanski poštni uslužbenki izrekli zanjo) ter zaključuje svoj članek takole:

»V tako važnem vprašanju ne le za uradništvo, nego za vse konsumente vobče, a zlasti za bodočo smer naše trgovske politike, ne more biti prostora demagoškimi osebnim napadom, nego le skupnemu, realnemu in celo malemu delu vseh zainteresiranih po njih splošnosti...«

In na drugem mestu piše:

»To pot daje država s polnim kormem. Oni, ki ni sposoben to izkoristiti, nima več pravice, da v bodoče kaj od nje še zahteva. Zato treba zdaj delati, delati, delati. Trotom ne sme biti mesta v ulici, a tudi ne v družbi, ki mora biti ulj človeških čebel delavke! — To v ravnanje tudi ljubljanski javni namestencem.

Raznoterosti.

* Kralj selja pred verižniškim uradom. V Londonu vzbujala veliko senzacijo preiskava verižniškega urada proti »kralju mila«, industrijskemu magnatu lordu Leverhulmu, ki je v svojih rokah osredotočil produkcijo 90% vsega mila na Angleškem. Svoj sloves si je pridobil z izdelovanjem znamenitega »Sun-light-mila«, ki je tudi pri nas jako razširjen. Temu kralju mila se ne more odrekati spoštovanosti, kajti tekom kratkih par let si je znal pridobiti velikkanske premoženje 130 milijonov funtov sterlingov, medtem, ko je bil preje mal trgovec. Od tega kolosalnega premoženja ima v akcijah založenih okrog 90 milijonov funtov. Dividenda se je dvigala od 8.31% v letu 1912 na 16.69% v letu 1919. Njegova eksportna družba je po svetovnih lastnostih izjavila v zadnjih letih izvozila v inozemstvo več mila, kakor vse ostale države sveta. Leverhulme ima na območju Afrike ozemljih ves monopol na pridobivanje palmovega olja. Medtem, ko se je bavil verižniški urad pred kratkim z zadevami kraljev olja Deterlinga in Collijeja ter z zadevo producenta sukna Coatesa, se

je pričel sedaj baviti z zadevo kralja mila, ker nikakor ne odgovarjajo današnje cene mila faktičnim proficijalnim cenam. * Tragični samomor ruskega kemika Merežkovskega. Pred dvema letoma se je umaknil v Ženevo bivši profesor petrograjske univerze, kemik in botanik Konstantin Merežkovskij, brat dobre znanega romanepejskega. Rešil je mal del svojega premoženja in je najel v hotelu »Des Familles« priprosto sobico. Živel je jako skromno. V kratkem času je našel dostop v ženevsko profesor. kroga, kjer je imel več prijateljev. Delal je neumorno in si je napravil v ta namen v svoji sobici nekaj laboratorij. Ko je potrošil zadnje novce in je bil preponosen, da izkoristi tuje nemiljenje, je sklenil, da se umori. Sestavljen je sam formulo in napravil neke vrste strupeni plin. Ta plin se je razvijal v mali posodi, ki je bila s pomočjo cevi spojena s plinsko maslo. Učenjak je zapazil vse špranje na oknih in vratih, se privezal na posteljo in si nadel maslo, odprl pipe cevi in vtaknil poteka še roke v pripravljeno zanjko. V pone-

deljek je opazil vratar plama, ki je štel lepo pod profesorjevimi vrati na hodnik. Plamo, naslovljeno na hotelskega ravnanjca, se je glasilo: »Naj nihče ne polakša priti v mojo sobo, ker je srak nastrupljenec. Po izvršenih naredbah previdnosti je policija odprla vrata in našla nesrečnega profesorja maslo. Našla je vse pismo na ženevsko profesorje ter izjavo profesorja, da gre v smrt, ker je prestar za delo, a preslromašen za življenje. Profesor Merežkovskij je bil star 66 let; znan je v znanstvenih krogih, izdal je več znanstvenih del, ki so mu donosila glas resnega učenjaka.

* Pasje življenje. Včasih je vlada le pasja enakopravnost. Vsi psi so plačevali enako tako in nosili enako znamko. Danes pa, v dobi demokratizma, se je na Dunaju pasji »egalitete« prenehala. Uvedli so se pasji socialni razredi: rod, služba in dohodek so merodajni za pasje obdavčenje. Davčno prostost uživa le pasja mladina, kvečjemu 3 mesece stari pasji naraščali. Kar je nad 3 mesece na svetu ter hoče

uživati dunajsko pasje življenje, se zapise, popiše in obdavi. Če se mudi pes le nad 8 tednov na Dunaju, mora plačati. Cistoča ras ni važna. Glavno vprašanje je: ali si potomec plemenite matere ali plemenitega očeta? Če si križanec, nič zato! Pasji luksuz si in plača 3000 K pasjega davka na leto! Seveda če ima tvoj gospodar vsaj 240.000 K letnih dohodkov. Kdor ima na Dunaju manj, živi sam pasje življenje. Začela se je pasje kastovstvo! Veliki pasji davkoplačevalci se poslej z malimi, ki plačajo le par sto kron na leto, ne bodo hoteli pač nič več pečati. Cloveštvo je prišlo na psa! Kaste med ljudmi se izgini, plemeniti so brez privilegijev, splošni demokratizem je zanačil vse stanovne in človeške razrede. A zato se je vpejalo na Dunaju pasje frakarkstvo in se razločuje med pasjim srednjim stanom ter pasjim proletariatom. Psi se morajo priglasiati na uradih, morajo izpolnjevati svoje osebne pole ter morajo imeti domovinske liste. Pasja svoboda je padla na človeško davčno in popisno obveznost.

In psi ne morejo storiti proti temu nič drugega, kakor ljudje: renčati in plačati! Tolažba jim je le ta, da grozi ista usoda vsemu, kar po Dunaju leze in gre: tudi mačke vseh pasem, koze vseh vrst, papige vseh barv, velikosti in zoprnosti, kanarčki raznih izvorov in trličkov, grlice, golobi in vse, vse dobi davčni štampilj pod rep. Noben dvo- in štirinožec se ne bo smel odtegniti davku, tako da bodo končno vrabci in kavke tisti edini Dunajčanje, ki bodo še smeli na davkarijo — živžgati ali krakati!

Pristopajte k „Jugoslovenski Matici“!

Glavni urednik:
Rasto Pustostemšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeh.



Zlatorog

„ZLATOROG-MILO“

da najlepše perilo.

Glavno zastopstvo za Kranj: R. Bunc in drug, Ljubljana, Gosposvetska cesta 7.



Zlatorog

Naprodaj je

popolnoma nova peč s štirimi za-
les. Cena se izve pri lastniku tvrdke
Henrik Ferral, izdelavatelj šog za sede v
Gradca pri Ceremlju v Beli Krajini.
2012

DRVA

suha, opojena, se dostavljajo v vsaki
množini na dom. Sprejme se tudi vse
in druga prevoznika. Al. Jovančič,
Karlavška cesta 8. 1981

Fizol za seme

razpoložna najceneje vsake množine
Jos. Blatnik, Penikve-Debrepolje,
Dolenjska. 2016

Samostojen AUTOMONTER

je prvovrstna moč, se sprejme.
Ponudbe pod „Automonter“ na
anončno ekspedicojo Al. Matellič,
Ljubljana. 2007

Kavarnarji pozor!

Proda se ves kavarniški
in slaščičarski inventar
v vso srebrno in porcelanasto
posodo, mize, stoli, blagajna itd.
Pojasnita daje

Ignac Remič, kavarnar,
Rogaška Slatina. 2024

Zahvala.

Štejemo si v dolžnost, da se s tem odkritosčno
zahvalimo za vse premmoge dokaze blagodejnega in
prisrčnega sočutja ob smrti našega nezabnega so-
proga, ozir. sina in brata, gospoda

Ivan Cimpermana

ziasti pa za lepe poklonjene vence in za častno spre-
styo k poslednjemu počivališču.

V LJUBLJANI, dne 21. marca 1921.

Zaljubljeni ostali.

Dobro krava mlekarica

s telatom vred ali samo se prada
radi pomankanja prostora. J. Jelenič,
Stara pot 1. 2013

Išče se mesečna soba

na eno osebo, nemehlavara, s sobnim
vhodom, v Ljubljani. Odstopna se
peta do K 4000.— Ponudbe pod „O-
stopna 2023“ na upravo Slovenskega
Naroda. 2028

Plačilni natakar

29 let star, trezen in zanesljiv, išče
službo v kavarni ali restavraciji, za
katoli ali pozno. Pismene ponudbe pod
„Plačilni natakar 1937“ na upravo
Slov. Naroda. 1987

Vabilo redni občni zbor

„Posojilnice v Trebnjem“
L. B.
v četrtek, dne 31. marca 1921
ob 18. uri v zbiralni pisarni.
DNEVNI RED:

1. Posojila načelstva.
2. Potrjevanje letnega računa za l. 1920.
3. Članje revizijskega poročila.
4. Volitev dveh računskih pregleda-
valcev.
5. Sklepnosti.

Nadležstvo.

Stare klobuke

in slavnike, damske in moške, sprejema
in barvanja, šepeljanje in moderniziranje
J. Stemberger, Dunajska c. 9,
II. nad. dveristo. 2017

Kamnoseki

se iščelo za kamnom v
Podpeč. Vrnja
se pri Stavbni družbi, Ljubljana,
Levstikova ulica 19. 2026

2 čevljarska „Singer“ ši-

valna stroja, na cilindrični tur-
binasti, ploščasti prečvalni
(Plachstepp) ter pletilni stroj, val
v dobrem stanju se prosto. Po-
sve v trgovini Fr. Betman, Ljubljana,
Sr. Petra cesta št. 12. 2031

Samostojno knjigovodništvo

ali knjigovodje sprejme s l. aprila
v letu t. l. tovarni-
sko podjetje v bližini Ljubljane. Ponu-
dba z navodno referenc pod „Dežela
2022“ na upravo Slov. Naroda. 2022

Rnigovodno - bilančnika

samostojnega, sprejme takej tovarni
usnja v Sloveniji. Ponudbe s prepi-
sčevali in navodno referenc ter za-
hitevni plače pod „Bilančnik 2023“ na
upravo Slov. Naroda. 2023

Kontoristinjo,

imamo slovensko in nemško stenogra-
fijo in steno, sprejme kolonialna
velitgovina. Ponudbe na poštni pre-
dal Slov. 22, Golje. 2021

Rudarsko tehnično biro

„MONTANA“ Pankov, Banat.
ima na prodaj velike količine briketov-
vih upaljav (vžigalne vrvice) razstrelne
bapje, komplekse žice, železnice,
kompressor, žigarnjo špirite, različne
motorne in enakelemonski in vrtni tok.
rabljene jeklene, električne in klorne
kivka in ogjlika, različne parne stroje
in kotle, Dyzelov motor, generatorsko
plinovne naprave, akumulatorske bae-
rije, prevračalnice (Muldenkipper) in
industrijski Mr. 2030

Mesečno sobo išče

uveljavljeni seštopnja na koner-
vaterij. Ponudbe pod „B. P. S. 2019“
na upravo Slov. Naroda. 2019

Tovarna vžigalic

in komikali d. z. o. z., Ruše
pri Mariboru, je zopet v po-
nosnem obratu in dobavlja po naj-
nižji ceni „SALONKE VŽIGALI-
CE“, parafinirane, brez žvepla.

Ženitna ponudba!

Iščem radi pomankanja primerne
znanja tem potom za svojo neporečeno
reštro dobro gospodinjstvo, dobre rodbine,
47 let, premoženja nad 50.000 K soli-
dnega uradnika (učitelja). Tajnost za-
amčena. Resne ponudbe s podrobnost-
mi pod „Nada 2023“ na upravnitvo
Slov. Naroda. 2033

80 rudarjev - samcev

potrebule državnih rudnik; morajo biti
po poklicu rudarji. Ponudbe na upravo
Senjskih rudnika, Srbija. 2005

Dva dobra

: urarska pomočnika:
se sprejmeta takej proti dobri plači.
Ponudbe na uslov: Rudolf Besjak,
urar in draguljar, Maribor, Kre-
kova ulica št. 8. 1974

Pozor!

Iščem velike zaloge ovsa za izvožno
Direktno ponudbe s ceno prei ko mo-
goče. Carlo Pinig, Gorica (Gorizia)
via Stretta 4, Italia. 1972

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima na zalogi stroj za iz-
ščenje jedrca in prosa
na melorni ali vodni pogon. Reflektan-
tje naj se obrnejo direktno nanjo. 1916

Jščem izurjenega koncipijen- ta. Notar Bratkovič, Ptuj.

2009

Kiža z dobro idejo gostilno

in vrtem, na prometnem kraju, tik
lejša, tovarno, 5 minut od ko-
ledvora, se zaradi preselitve pod ugod-
nimi pogoji proda. Natančne se polize
in ogleda pri gospe Andrejki v Si-
denkih pri Mariboru, Zrinskega
ulica št. 1. 1992

Kuži se stanovalna hiša s proda-

nično na dobrem mestu v Ljubljani.
Sedanjí stanovalec lahko se sta-
nujeje v hiši, ker je kupec s stanova-
njem preskibljen. Podrobne ponudbe z
natančno ceno pod „Švica 1992“ na
upravo Slov. Naroda. 1992

Jšče se m jhna stanovalna

hiša. Ponudbe pod „Švica 1993“ na
upravnitvo Slovenskega Naroda.
1993

Prodajalka se takoj sprejme.

Kocbek, Kranj. 1991

Zrgovina z mešanim blagom

s koncesijo za veletrgovino se zaradi
razmora proda. Ponudbe pod „Maribor
1998“ na upravo Slov. Naroda. 1998

Prodaj 2000 kg krompirja

po tržni ceni. Dam gostilno in tr-
vino v asjem. Polize vse pri hi,
Kavčič, gostilničar, Kozara. 2014

Klavir dober v glasu

je ceno napredaj. Naslov pove
uprava Slov. Naroda. 2018

Strojniki in kurjač

išče službo, izkušen je klenarstva in
kličavničarstva, izvežen tudi pri elek-
tričnih stralnih ter zmoežen samostojnih
popravil. Nastop takej. Naslov pove
uprava Slov. Naroda. 2020

„Nevesta“

Textil-Import Co.
Schulhof i drug
Zagreb, Gunduličeva ulica 1, II. kat

Agenturni i komisionalni posao.
Generalno zastupstvo i tvorničko
skladiste

Stefan Schindler Schoenlunde
šarape, majice
Nauschburg i Goldsteln, Wien
žensko rublje

Karl Fiammer, Wien
frotir ručnika, nadalje pletene
svilene ovratnike (kravate) ruka-
vice, žepne rubce, lanenog platna.

„Croatia“

(vornice portlandcemente d. d. v Zagrebu, Barun Jela-
čića u. 2., ponuja svo)

la portlandcemente.

Cene primerne. Dobava točno. Telefon interurban 13-77 in 9-80.

Oddelek za žgane pijače

DARUVARSKÉ DIONIČKE PIVOVARNE I MUNJARE DARUVAR
(SLAVONIJA)

nabavlja iz lastne tvornice in rafinirije špirita in postaje za denaturiranje žga-
nice silivovice in tropinova — Rafinirani špirit. Denaturani špirit.
Zajamčeno čisto prečuzno silivovico. Najboljši visokostojni
destilat tropinova.

Najnižje cene!

Modna trgovina
A. ŠINKOVIC nasled.
Ljubljana
Mestni trg št. 19.

Točna postrežba.

Priporoča veliko iz-
biro perila za dame,
gospode in novoro-
jenčke.

Pletena jopice, ro-
kavice, nogavice.
Kravate, svila, stez-
niki.
Toaletne potreb-
ščine.
Galanterija.
Vse potrebščine za
šivilje in krojače.

OGLAS.

Na osnovi članka 82. zakona o državnem računovodstvu,
Uprava kralj. arsenala u Tivtu razpisuje ofertalno licitacijo na dan
1. maja 1921. god. a nabavku: materialja strojske vrsti, podi-
jednog na slijedeće skupine: 1) Cijevi za kotlove, 2) lim i željezni
façon, 3) šarafi, klinči i čavliji, 4) rešetke za kotlove, 5) čelik, 6)
metal, 7) alat, instrumenti i sprave, 8) koža, 9) potrošni material,
10) dijelovi motora i 11) radničke odjeće.

Pozivlju se svi oni, koji su voljni primiti se ove isporuke,
da toga dana, najdalje do 12 časa u podne, podnesu Upravi kralj.
arsenala u Tivtu svoje pismene ponude sa naznačenjem jedinice
i ukupne cijene za sav. material i za pojedine skupine i napome-
dom, da u svemu pristaje na propisane uslove, koji se mogu vi-
niti svakog dana u kancelariji Uprave kralj. arsenala u Tivtu ili
kod Ministarstva Vojnog i Mornarike Odelenja za Mornaricu u Ze-
munu, kot evidencijsnog ureda u Ljubljani, kod Mornaričke stanice
u Zagrebu ili kot Delegata mornarice u Splitu.

Svaki licitant mora prije, ili na sam dan licitacije, do 12.
časa u podne, položiti na blagajni arsenala u Tivtu, ako je naš
državljanin 10%, a ako je stran državljanin 20%, ukupne vrijedno-
sti ponudjenog materialja, i to u gotovom novcu ili hartijama drž-
van garantovanim. Garantna pisma pojedinih banki moraju biti
registrovana kod Ministarstva Financije, a uložne knjižice prenijete
na ovu Upravu.

Svaka ponuda mora biti u zapečatenoj kuverti sa adresom:
„PONUDBA ZA MATERIJAL STROJARSKE VRSTE ZA UPRAVU
KRALJ. ARSENALA U TIVTU“, i napisano na propisno monopo-
lisanom blanketu od 10 dinara, a u nedostatku toga sa naljeplje-
nom markom od 10 dinara na napisanoj ponudi.

Naknadne, kao i one ponude, koje ne odgovaraju čl. 87, 88,
90 i 92 zakona o državnem računovodstvu ili sa kojima se mijen-
jaju propisani uslovi, neće se ni uzimati u urad, no će se odbaciti.

Uprava pomorskog arsenala u Tivtu.

„CROATIA“ ZAVAROVALNA ZADRUGA V ZAGREBU

Podružnica za Slovenijo v Ljubljani, Stari trg št. 11.

Zavaruje: življenske rente, deto otrokom, glavnice na
življenje, zgradbe in premičnine proti obedi
požara in strela, steklene šipe proti razbitju, proti vsemu in teles-
nim nevarnostem, kakor tudi na doživljenje in smrti z vplačilom
enkratne premije.

Posebne zavarovanja proti nesgodam na teles-
ni in prebrodu na celo življensko dobo.
ZAVAROVALNI ODDELEK:
Z življenje — Požar — Nezgode — Vlom — Ljudsko zavarovanje.

Glasom odredbe g. ministra vojna in mornarice se zamore o vpo-
rabljati življenske police „CROATIA“ kot ženitna kavolja častnikov.
Sprejema se v vseh krajih Slovenije spušbni zastopniki in potniki, katerim
se nudi prilika znatnega zaslužka.